

alles gelegen. De gemeente moge er bij de verkiezing van diakenen steeds dieper van doordringen zijn, dat zij in niet mindere mate dan de andere ambdragers, mannen moeten zijn vol des Heiligen Geestes, der wijsheid en des geloofs, gelijk ons van de eerste diakenen, onder leiding der apostelen verkozen, is opgetekend. De barmhartigheid zelve bloeit alleen op als een plantje der liefde Gods, die ons is gegeven door den Heiligen Geest. En alleen een krachtige opleving kan verwacht, zoo zich aan onzen arbeid naar de beginselen paart een gezamenlijke, eendrachtige smeking der gansche gemeente, om een milde toevloeding des Heiligen Geestes. Dat gebod zal verhooring vinden bij onzen getrouwen Verbondsgod. Want het gaat om het heil van zijn arm- en ellendig volk, dat op zijn naam vertrouwt en de glorie zijner barmhartigheid in Christus Jezus onzen Heere.

De voorzitter dankt den referent met instemming der vergadering voor Z. Eerw.'s arbeid. (Wordt vervolgd.)

Buitenland.

Rusland. De toestand der Grieksch-Orthodoxe Kerk.

Eenige maanden geleden is van de hand van den opperprocurator van de H. Synode der Russische Staatskerk een verslag uitgekomen over het jaar 1898. Het blijkt uit dit stuk, dat deze Staatsman nog steeds hetzelfde standpunt inneemt, dat hij sedert jaren innam, n.l. dat de orthodoxe Staatskerk door de regering moet gesteund worden, niet enkel door zedelijke invloed, maar ook door hare dwingende macht, om op den duur een zegen voor het Russische volk te kunnen zijn. De Russische Staatskerk is volgens Pobedonozew „de eenige en ware behoudster en leeraar van het verlokkelijk Christelijk geloof“. Leden van andere kerken en belijders van andere religies wil hij wel op den Russischen bodem duldend, ja hen vergunnen, om hun godsdienst uit te oefenen, doch als zij voor hunne gevoelens trachten propaganda te maken, dan zal dit hun met alle ten dienste staande middelen, zelfs door verbanning naar Siberië, worden belet. Ten opzichte van Finland beklagt de opperprocurator zich, dat de plaatselijke toestanden aldaar op het succes van de actie der orthodoxe kerk ongunstig werken. Welke die toestanden zijn?

Voorerst zijn de door orthodoxen bewoonde dorpen te ver verwijderd van de kerken der gemeente, men sluit daar ook wel gemengde huwelijken, doch in de families waarin de moeder Lutherisch is, geniet de „orthodoxie“ niet de haar toekomende achtung; de kinderen worden meest in Lutherischen geest opgevoed, zodat bij hen, in stede van het slaan van een kruis, de handen gevouwen worden, terwijl er niet voor de heiligen beelden, maar „gebogen op de handen“ gebeden wordt; er wordt niet op de „orthodoxe“, maar op de Lutherische feestdagen gerust, enz.

Voorts beklagt Pobedonozew er zich over dat de nieuwe rationalistische secten steeds meer propaganda maken. Het schijnt dus dat het niet veel baat, of men de toename dier secten al met kracht en geweld zoekt tegen te gaan.

In een Russisch blad verklaart graaf Kutusov naar aanleiding van deze klacht, dat het noodzakelijk is, dat de Russische Staatskerk zich met de oud-geloovigen gaat vereenigen, om het voortwoekerend materialisme te wederstaan, en het Russische volk geestelijk en godsdienstig zedelijk op te voeden.

Welke geestelijke winst zulk een vereeniging af zou werpen, is ons niet duidelijk. Immers is de kerk van de oud-geloovigen of de Raskol, het in hare belijdenis geheel met de Grieksch-orthodoxe kerk eens. Alleen zijn de oud-geloovigen van het groote lichaam der Staatskerk afgegaan, omdat zij zich niet konden vereenigen met enkele veranderingen in den ritus, die in de 17de eeuw gemaakt werden. Toch verzeekt graaf Kutusov: „De Raskol der oud-geloovigen heeft zijn invloed laten gelden buiten zijn eigen kring; deze werd de voorlooper van alle sectenmakerij. Er zijn nog geen drie eeuwen vervlogen, en de vruchten van eenen voor de kerk ongewenschten toestand beginnen, gelijk uit het „bericht“ te zien is, in de niet tegen te houden ontwikkeling van de onverschilligheid op godsdienstig gebied en van het anti-christelijk materialisme, openbaar te worden... De nog half in duisternis levende volkmassa's, die van den weg der oude eenvoudige vroomheid zijn afgebrakt, zijn onverhoopt, wat het maatschappelijke en het godsdienstige leven betreft, bij het zoeken naar waarheid en licht, een prooi geworden van valsche propheeten en leeraars. De maatschappij is in haar ontwikkeling op het papier Russisch orthodox gebleven, maar in der daad is zij anti-Russisch en anti-godsdienstig of volkomen „verlicht Europeesch“ geworden. Is in de vereeniging met de oud-Russische krachten van de getrouwe zonen, die naar de oude gebruiken God eeren, in de oeffening van den vloek, dien het Russische concilie over hen heeft uitgesproken, in de broederlijke vereeniging met hen, tot bestrijding van het materialisme, niet de weg tot de geestelijke en godsdienstig zedelijke opvoeding van het volk geworden?“

Wij voor ons kunnen niet begrijpen, welk een zedelijke kracht er van de oud-geloovigen zou uitgaan, die de Russische kerk zou vernieuwen, wanneer deze in haar boezem opgenomen werden! Maar het oordeel van graaf Kutusov, die een vurig aanhanger der Staatskerk is, over den toestand dier kerk, heeft daarom des te meer waarde.

Wij verwachten echter geen verbetering, zolang Pobedonozew het hoofd is van de Oud-Russische partij. WINKEL.

Voor Kinderen.

IN GESPREK.

II.

Terwijl Lisette het boek doorbladerde en nu en dan een uitroep van bewondering liet hooren, vertelde de meester haar van zijn tochten door bosch en veld. Daar had hij de dieren en planten, hun aard en levenswijze gadeslagen, met al de nauwkeurigheid van een liefhebber, en vooral met den blik van een man, die geleerd heeft, dat de „Schepper is uit zijn scheptelen te kennen“, en die uitroept: Hoe groot zijn uw werken, Heere. Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt.

„Waarlijk dikwijls moet ik denken“, zoo beaamt hij met geestdrift zijn woorden, „juist in het kleinste, openbaart zich Gods goedheid en wijsheid het meest. Wel mogen wij ook hier zeggen: Alle dingen bestaan tezamen door Hem.

Opmerkaam had Lisette naar de woorden van haar man geluisterd. Thans echter stond zij op om den kleinen Nicole, die in slaap gevallen was, naar bed te brengen.

Op hetzelfde oogenblik vernam men voetstapen in den tuin. De handelaar van wien wij zoo even spraken, was, op zijn kloppen geen antwoord krijgend, het huis binnengeloopen en naderde nu de werkplaats. Snel legde meester Bernard zijn penseel neder, en trad met een vroolijke uitdrukking op het gelaat op den aangekomene toe.

„Zijt gij het, vriend Hamelin?“ sprak hij, hem verwelkomend. „Wat een eer en vreugd voor mij, u hier te zien.“

De bezoeker glimachte. „Den Heere zij dank“, sprak hij, „voor zulk een ontvangst, die mij waarlijk niet overal te beurt valt. Maar ik weet het: Gij hebt reeds meer getoond, te behooren tot hen, die zich hun geloof niet schamen, en geen menschenvrede kennen.“

„Hoe verblijdt zullen de broeders zijn, over uw komst!“ riep de schilder vrolijk uit. „Voor eerst zijt gij mijn gast. Ik weet waarom gij komt. Maar onze vergadering vindt eerst plaats als het donker is; dat is veiliger. Want de tijden worden al dreigender en ernstiger.“

De gast zette zich neer en de schilder ontdeed hem van een bijna ledigen zak, dien de bezoeker aan een riem gedragen had.

„Ik moet een nieuwen voorraad Bijbels aanschaffen“, sprak de nieuw aangekomene.

„Een goed teken“, was het antwoord. Hamelin leidde een even moeilijk als nuttig leven. Hij was een leerling van Calvin, die eenige jaren geleden, in deze streken een toevlucht had gezocht, en stelde zich in het bijzonder ten doel, de verbreiding van Gods Woord. Wel was dit, sinds de drukunst algemeen was geworden, niet meer zoo schaarsch, dat men voor een enkelen Bijbel honderden guldens of een stuk grond betaalde, maar toch was het Woord Gods nog ver van algemeen verbreid. Daarbij kwam, dat de pauselijke kerk evenzeer het overzetten van den Bijbel, in de landtaal veroordeelde, als zij het lezen en verspreiden van den Bijbel met geweld tegenging. Zoowel het een als het ander, kon iemand de zwaarste straffen, ja den dood berokkenen. Herhaaldelijk werden ook geheele stapels, zoogenaamde kettersche Bijbels in het openbaar verbrand, als een voorbeeld van wat hen wachtte, die ze verkochten, kochten of lezen.

Toch had dit al Hamelin niet weerhouden, om te doen, wat zijn hand te doen vond. Hij had een eigen drukkerij opgericht, en kon zich zoo telkens van Bijbels voorzien. Met deze reisde hij dan het land af om hen te verkoopen, soms ook wel ten geschenke te geven, waar men zulks begeerde.

In 't gesprek tusschen de beide mannen, verhaalde de gastheer, hoe het te Saintes met de goede zaak stond. Bemoeiend klom dat niet. De vijandschap der geestelijkheid werd steeds groter even als elders in Frankrijk.

Tal van personen waren reeds om hun vrijmoedige belijdenis der waarheid gevangen genomen en ter dood gebracht. Ook in Guienne stond het ergste te vreezen.

„Maar“, zoo eindigde meester Bernard, „al bloedt ook het hart bij al het lijden en de verdrukking der broeders, toch hebben wij goeden moed, want uit het bloed der martelaren en rechtvaardigen, zal een rijke oogst opwassen.“

„Gewis“, antwoordde Hamelin, „wanneer de Heere God zijn licht ontslekt als een vlammen vuur, dan ontslekt de Satan in woede. Hij schepd dan vaak het vuur uitteeren, naar beider daardoor juist zijn eigen zaak. Want de vurige sprankels vliegen nu overal rond en zetten alles in vlam. Dat zullen zijn dienaren, die zich priesters noemen, tot hun spijt ondervinden.“

Op dit oogenblik keerde Lisette terug en zei: „Er is zoo even een bode geweest, Bernard; hij kwam van sire (heer) Antoine de Pons. De edele heer laat u vragen, morgen op het kasteel te komen; hij heeft u een werk op te dragen.“

Mr. Bernard bleef verhelderd bij de goede boodschap en Hamelin sprak: „Ik wensch met u die opdracht geluk, lieve vriend. Sire Antoine, is een edelman in den rechten zin des woords en niet ten onrechte, heet zijn vrouw wijf en zijn: De goede vrouwe van Pons.“

„Ja“, sprak de kunstenaar, „t komt als van God gezonden. Gij moet weten, t heeft mij al lang aan werk onttrokken, dat wat opbrengt. En dat is kwaad, wanneer men voor vrouw en kind naar behooren wil zorgen.“

In vertrouwelijk gesprek brachten de beide broeders in hetzelfde allerheiligste geloof de stille avonden door. Eindelijk stonden zij op en gingen de deur uit. Het was geheel donker, te meer daar straatverlichting toen onbekend was. Voor een huis in een achterstraat hielden zij stil. Meester Bernard klopte en op zijn roepen ging de deur open.

Daar binnen zat een kleine schare mannen en vrouwen, broeders en zusters in den Heere Jezus, Hugenoten, zoo als de pausgezinden hen noemden, Gereformeerden, die in Saintes een kleine groep vormden, van velen gehaat. Toch deden zij niet anders dan naar het Woord Gods leven. Doch zij ervoeren, dat de wereld hen haatte, de wereld, al toonde die zich ook met den naam van „Heilige kerk.“

„CORRESPONDENTIE.“

Op de beide vragen uit E. en A. hopen we weldra het antwoord te geven; die uit H. behoort nadere aanwijzing.

HOOGENRIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Halfweg, J. Douma, te Spijkenisse. — Barneveld, J. Gispert, te Overschie. — De Lier, W. W. Meijnen, te Winsum. — Oldemarkt en Paasloo, H. Ph. Ingwersen, cand. te Watergraafsmeer. — Oldeboorn en Laar (Bentheim), A. v. d. Vegt, cand. te Dalfen.

AANGESOMEN: Gees (Drente), G. H. Dijkstra, cand. te Kampen.

BEDANKT: Ontwederde R. P. Haan, te Giessendam.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Makkum en Cornwerd, J. de Visser, te Leerdam. — Wijngaarden c. a. O. J. Quévé, cand. te Westmaas. — Krommenie, L. Knappert, te Nieuweveen. — Schellinkhout, M. Rosbergen, cand. — Altforst en Appeltorn, J. Riemens L., te Hurwenen. — Poederloijen en Loevestein, G. T. Smit te Langerhouw. — Vlissingen, J. Ossawaarde, te Meppel.

AANGESOMEN: Sluis, A. J. Roosmeijer, te Valburg. — SL-Maarten c. a. J. F. Tinsloot, cand.

BEDANKT: Hamstede, J. R. van Kooij, te IJzendoorn. — Poederloijen en Loevestein, G. T. Smith, te Langerhouw en Schellinkhout. — Gorkum, J. G. Deur, te Gouda. — Groede, H. J. F. Keers, te Durgdalen.

Advertentiën.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

WESTERMARKT No. 21

AMSTERDAM.

GROOTE ORGEL-

Opruiming, tegen verlaagden prijs, wegens verbouwing.

BREEBAART's

ORGELHANDEL.

Tijdelijk adres: Damrak 24, Amsterdam. Vraag Catalogus.

Dr. L. B. LINDEBOOM,

Amerikaansch Tandarts,

heeft van af beiden de praktijk hervat. Heeregracht 490.

SPREEKUR: van 1 tot 3 uur.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering

Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 547 en 549.

Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen:

Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN DER OYE

Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen

KAPITAAL en LEVENSTENDE tot elk bedrag.

Hebt gij reeds ingeteekeend op **PENNING'S** boeiend verhaal:

DE HELD VAN SPIONKOP?

Een ieder, die „De Leeuw van Modderspruit“ gelezen heeft, verzuime niet op dit schoone vervolg, t welk nog deze maand zal verschijnen, in te teekenen bij zijn boekhandelaar.

Den Haag. H. C. VOORHOEVE Jzn.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,

Gevestigd te GRONINGEN.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL MALEFITT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAALL VAN STOUTWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, J. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Verstrekt geld op eerste Hypotheek, zonder vooruitbetaling van rente. Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven, koers 99 pCt. in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij hare Agenten en bij alle Commissarissen en Makelaars in effecten; te Amsterdam bij de Heeren L. G. WEISZ & Co., Westermarkt 21 en bij de Agenten: E. J. RADIUS en H. J. DANE, Tusschenlandstraat 3.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

VERSCHEENEN:

GELOUTERD,

DOOR

GUIDO FILIUS.

Een verhaal uit Nederland.

Geïllustreerd door WILLEM STEELINK.

(Uitgave der Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur).

De bekwaame schrijver, die zich achter dit pseudoniem verborgt, teekent ons daarin het Nederlandsche godsdienstige leven in Nederland van 1860—1890 in een zeer boeiend verhaal dat zeker niet nalaten zal de aandacht te trekken.

Prijs ingenaaid f 1.75. Gebonden f 2.25.

Amsterdam.

Pretoria.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

HOMOEOPATISCHE APOTHEEK

van

ALBERT SOMMER,

Duitsch geslidderd Apotheker.

Amsterdam, Singel hoek Heiligenweg.

Beproefd middel tegen „HUGGENPLAAG“ in de kamer.

„Berolium“ afdoend middel tegen likdoorns en eelt. „Salicylvet“ tegen doorloopen. „Stroolpoeder“ tegen zweetende voeten. „Fucus-Tinctuur“ bewerkt afname van vet, zonder nadelige gevolgen.

Voorbehoed- en geneesmiddel bij Mond- en klauwzeer, miltvuur.

Huisapotheken met 25 middelen in Handleiding in doos f 5.50.

Artes-haarlole, Homoeopathisch Tandpoeder, Mondwater, etc.

Prijscourant en brochures gratis!

VERSCHEENEN:

DE POST-ACTA

OF

Nahandelingen van de Nationale Synode van Dordrecht in 1618 en 1619 gehouden.

Naar den authentieke tekst in het Latijn en Nederlandsch uitgegeven en met toelichtingen voorzien enz.

Eene historische studie

DOOR

Dr. H. H. KUYPER.

PRIJS. . . . f 6.—.

Amsterdam.

Pretoria.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,

(voorheen JOHANNES KRAMER & Co.),

Dam 15-17 en Vijgendam 12.

Kopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIE en BELEENINGEN. Nemen gelden af DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

GEREFORMEERD GYMNASIUM

TE AMSTERDAM.

Het tweede Toelatings-Examen zal gehouden worden Dinsdag 3 September des morgens 9 uur. Aangifte voor Zaterdag 31 Augustus.

De lessen beginnen Donderdag 5 September des morgens 9 uur.

PROGRAMMA's zijn te verkrijgen bij Höveker's Boekhandel, Kalverstraat 154.

Dr. J. WOLTJER.

Gereformeerd Gymnasium te Kampen.

Het 2de Toelatings-Examen voor alle 6 klassen van het GYMNASIUM zal D. V. gehouden worden op Dinsdag 3 September. Men melde zich hiertoe aan bij den ondergeteekende vóór den 1sten September.

De Rector,

Dr. F. F. C. FISCHER.

KAMPEN, Aug. 1901.

VERSCHEENEN:

De authentieke Tekst

der

Liturgische geschriften,

GEHANDHAAPT TOEGEN

Prof. Dr. M. A. GOOSZEN

DOOR

Dr. H. H. KUYPER,

Hoogleraar aan de Vrije Universiteit.

Prijs f 0.60.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdam.

Pretoria.

Dr. M. L. VAN DER STEMPER,

ARTS,

Homoeopathisch Geneesheer.

Heeregracht 555, b/h Thorbeckeplein,

AMSTERDAM.

Spreekuren alle werkdagen van 1½—3 uur.

Vrijdags 1—2 uur.

Voor minvermogenen en ziekenfonds-

patiënten alle werkdagen, 's morgens van 8—9½ uur.

PAULUS en FILIPPI.

TWINTIG LEEKREDENEN

uit de wordingsgeschiedenis van, en uit den

Zendbrief aan de gemeente van Filippi,

VAN

P. A. E. SILLEVIS SMITT,

Bedinaar des Woords bij de Gereformeerde Kerk te Rotterdam.

Prijs f 2.70; gebonden f 3.50.

Dere bundel, 27 vel groot, is ook verkrijgbaar in

wekelijkse afleveringen van 1 vel dikte, à 10 Cent per aflevering.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdam.

Pretoria.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen

Voor de Vereeniging:

Aan Contributie:

Door den heer J. Wedeven te Adnart f 18.50;

door den heer A. Kuyper Boone uit Dunscho-

ten f 2.50.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit):

Van de Geref. kerk te Vlaardingen B f 30;

van idem te Weesp f 6.20; van idem te Olde-

broek f 9.20; van idem te Harderwijk f 18;

van idem te Langerak f 4.50; van idem te

Gerkesklooster f 12.62; van idem te Wommels

(1½ coll.) f 9.75.

S. J. SEEFAT,

Penningmeester.

Dagen van Goede

Boodschap,

DOOR

Dr. A. KUYPER.

Deel I. In den Kerstnacht.

„ II. Oud- en Nieuwjaar.

„ III. De Paaschmorgen.

„ IV. Op den Pinksterdag.

4 deelen ingenaaid f 3.60; in

4 fraaie stempelbanden f 5.60;

elk deel afzonderlijk ingenaaid

f 1.20; gebonden f 1.75.

NAAMLOOZE VENNO